

MUZEUM KULTURY LUDOWEJ POGÓRZA SUDECKIEGO W KUDOWIE-ZDROJU

SKANSEN W PSTRĄŻNEJ

Kovářské tradice

ve Skanzenu ve Stroužném

Muzeum Kultury Ludowej
Pogórza Sudeckiego w Kudowie-Zdroju
ul. Pstrążna 14. 57-350 Kudowa-Zdrój
tel. 74 866 28 43
e-mail: skansen@kudowa.pl
www.skansen-kudowa.pl

Projekt współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu Glacensis

Na fotce: Mistrz kovář Kazimierz Miller

V roce 1856 si Johann Jansa (nar. 16. května 1833) postavil zděné obytné a hospodářské stavení s kovárnou. V domě byly tyto místnosti: kovárna, síňka, chlív, síň, kuchyň a světnice. Počátkem osmdesátých let 19. století Johannův syn Alois (nar. v roce 1858) budovu rozšířil o přístavbu na západní straně s obchodem v přízemí a bytem v patře. Ve stejné době nebo o několik let později přistavěl na jižní straně zděnou stodolu s pokojem (ložnicí) a špýcharem v patře. Předpokládáme, že byl obchod zprovozněn v roce 1884. Ve dvacátých letech 20. století obchod po Aloisovi převzal jeho syn Jindřich, který ho provozoval do konce 2. světové války.

Johann Jansa v daňových knihách figuruje jako sedlák (tedy příslušník nejbohatší vrstvy rolníků). Jeho syn Alois byl v roce 1892 zapsán jako zámečnický a kupec (prodávající). V roce 1921 je Alois uveden jako zámečnický a Jindřich jako kupec.

Po skončení 2. světové války se rodina Jansova odstěhovala za hranice do Broumova a v roce 1961 do Kolína nad Rýnem. V roce 1973 v Kolíně nad Rýnem zemřel Jindřich Jansa (nar. 17. srpna 1892). V roce 1998 zemřel Karl Jansa (nar. 6. ledna 1922). V Kolíně nad Rýnem žije Karlův syn Heinrich, který se narodil v roce 1948 v Broumově. V poválečném období v tomto domě žily v různých obdobích tři polské rodiny: rodina Sikorových, rodina Smolnických a rodina Bryckých.

Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego w Kudowie Zdroju (Pstrážna)

LEGENDA

1	Zajezdni hostiniec	11	Kaplička
2	Zajezdni hostiniec	12	Kaplička barokového typu
3	Kuchnia	13	Ul
4	Komora	14	Ul
5	Chalupa kowarska	15	Ul
6	Stodola kowarska	16	Ul
7	Stodola kowarska	17	Ul
8	Stodola kowarska	18	Ul
9	Stodola kowarska	19	Ul
10	Stodola kowarska	20	Ul
- Muzeum Kultury Ludowej Pogórza Sudeckiego w Kudowie Zdroju
ul. Prądnia 14, 57-100 Kudowa Zdrój
tel. +48 74 8602843
e-mail: skansen@kudowa.pl, www.skansen.kudowa.pl

- 1 **Zájezdni hostiniec**
Poutníci a cestovatelév hostinici jedli a přespávali. Byl postaven na začátku 19. století. Původní obytná část byla postavena ze dřeva, konstrukce je z kuláčů. V prvním patře se nachází boční, kolmo navazující roubené křídlo s pavlačí, které je v přízemí vynesené dvojicí sloupů. Kolem pavlače je vytvořeno zábradlí se šesti profilovanými sloupy. Hostiniec byl přenesený z Szalejowa Dolného.
- 2 **Budova s kovárnou**
Kovář tady kul podkovy, železná nářadí a vyráběl železná předměty denní potřeby. Budova byla postavena v roce 1856 z kamene a cihel. Půdorys kovárny má tvar podélného obdélníku. Nedůležitější a nejstarší část budovy je přízemí. Pod společnou sedlovou šindelovou střechou se nachází kovárna, předsiň, chlívek, síň s kuchyní a obytná místnost (v současnosti místnost s krbem). Z pokoje byl vnitřní vchod do obchodu (kde je v současnosti výstavní místnost s archeologickou expozicí) a schody do ložnice (v současnosti výstavní síň).
- 3 **Chalupa. Kudowa – Zakrze**
Pochází z přelomu 18. a 19. století. Obdélníková roubená konstrukce je postavena ze smrkového dřeva, střecha je pokryta šindeli. Interiér je rozdělen průchozí síní na dvě malé místnosti pro zvířata a obytnou místnost. Obloukovitá dvířka ze síně vedou do ohniště pece, která se nachází v jizbě. Vybavení interiéru je typické pro vesnici 19. století.
- 4 **Stodola. Kudowa – Czeremna**
Roubená konstrukce byla postavena v 50. letech 19. století ze smrkového a borovicového dřeva. Stodola je rozdělena na dva přístodůlky, dřevěný mlát a prostor na povozy. Sedlová střecha stodoly je pokryta šindeli.
- 6 **Chalupa. Nowa Łomnica, obec Bystrzyca Klodzka**
Postavena v 1. polovině 19. století. Má obdélníkový půdorys. Průchozí síň dělí budovu na jizbu a dvěhospodářské místnosti. V síni je ohniště pekařské pece, jejíž hlavní část a kamna na vaření jsou umístěny v jizbě. V chalupě je pořádáno tradiční pečení chleba.
- 7 **Vetmý mlyn. Jabłów, obec Staré Bogaczowice**
Větrný mlýn z Jabłowa je umístěn na jižní straně, v nejvyšší položené části skanzenu. V mlýně se mlelo obilí na mouku až do konce 50. let 20. století. Mlýn má sloupovo-paždíkovou konstrukci, zvenku je obložen dřevěnými deskami. Nad nimi je sedlová hámblaková střecha. V roce 2007 proběhla rekonstrukce mlýna. Vedle mlýna najdeme původní, dochované části zemědělských strojů.
- 8 **Zvonice. Golaczów, obec Lewin Klodzki**
Zvon upozorňoval obyvatele vesničky na nebezpečí. Zvonice byla postavena v Golaczowě nedaleko Kudowy na začátku 19. století. Z Golaczowa byla v původním stavu převezena do skanzenu. Konstrukce zvonice je sloupovo-paždíková. V dolní části má tvar komolého jehlanu. Na jehlan navazuje lucerna s kopulí, která pokračuje nahoru ve formě osmistěnu.
- 15 **Tajemná kaplička**
Místní legenda vypráví o tom, že se v roce 1889, v důsledku dramatických událostí, mezi lidmi rozneslo, že se v domě zjevuje duch. Dům byl vysvěcen a v roce 1889 byla postavena tato kaplička. V kapličce najdeme slova z Evangelia sv. Jana (3, 16-21): „Nebot' Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“
- 20 **Bylinná zahrada Ježibaby**
Naučná stezka zaměřená na: poznávání nebezpečných rostlin na polích, loukách a lesích, seznámení s legendami a příběhy z okolí Kudowy, návštěvu domu Ježibaby a setkání s jeho majitelkou.